

תמונת מצב המשק הישראלי וסוגיות מדיניות

דו"ח בנק ישראל 2014

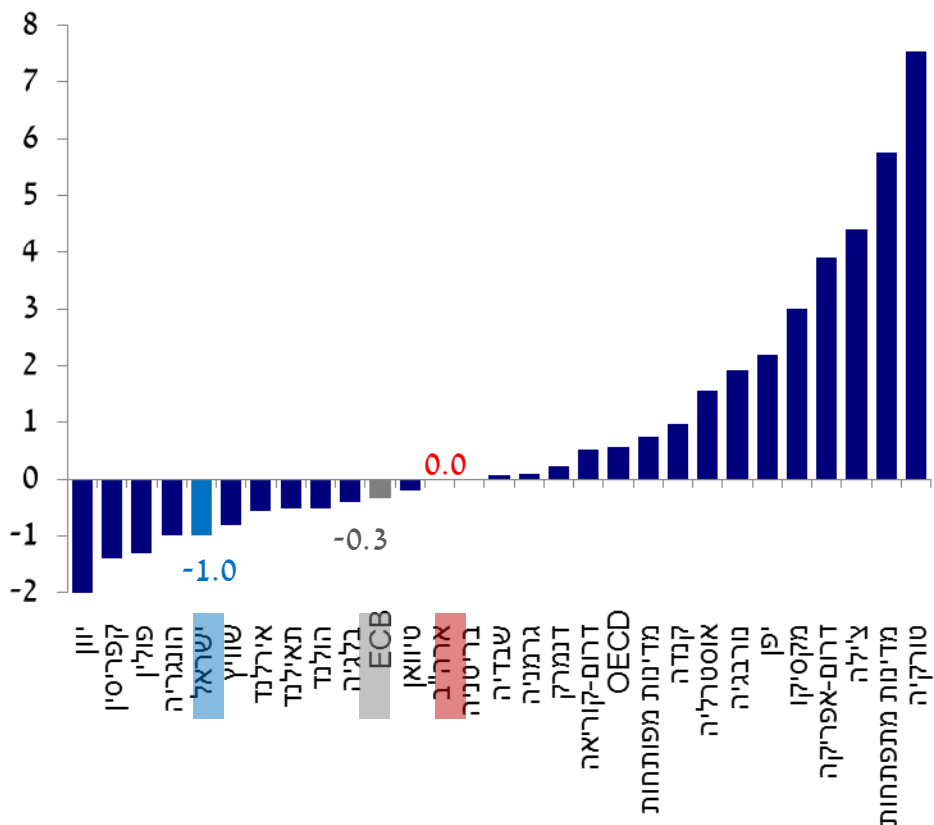
ד"ר קרנית פלוג, נגידת בנק ישראל

31 במרץ, 2015

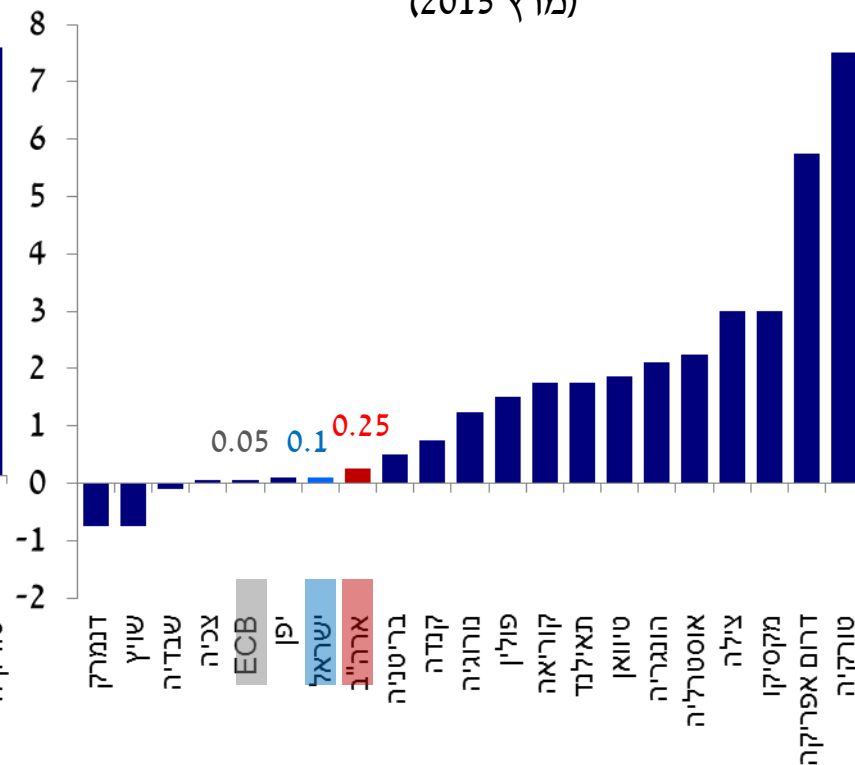
המדיניות המוניטרית

סביבת אינפלציה וריבית עולמית אפסית במרבית המדינות המפותחות

האינפלציה בישראל ובעולם
(נתון אחרון 2015)

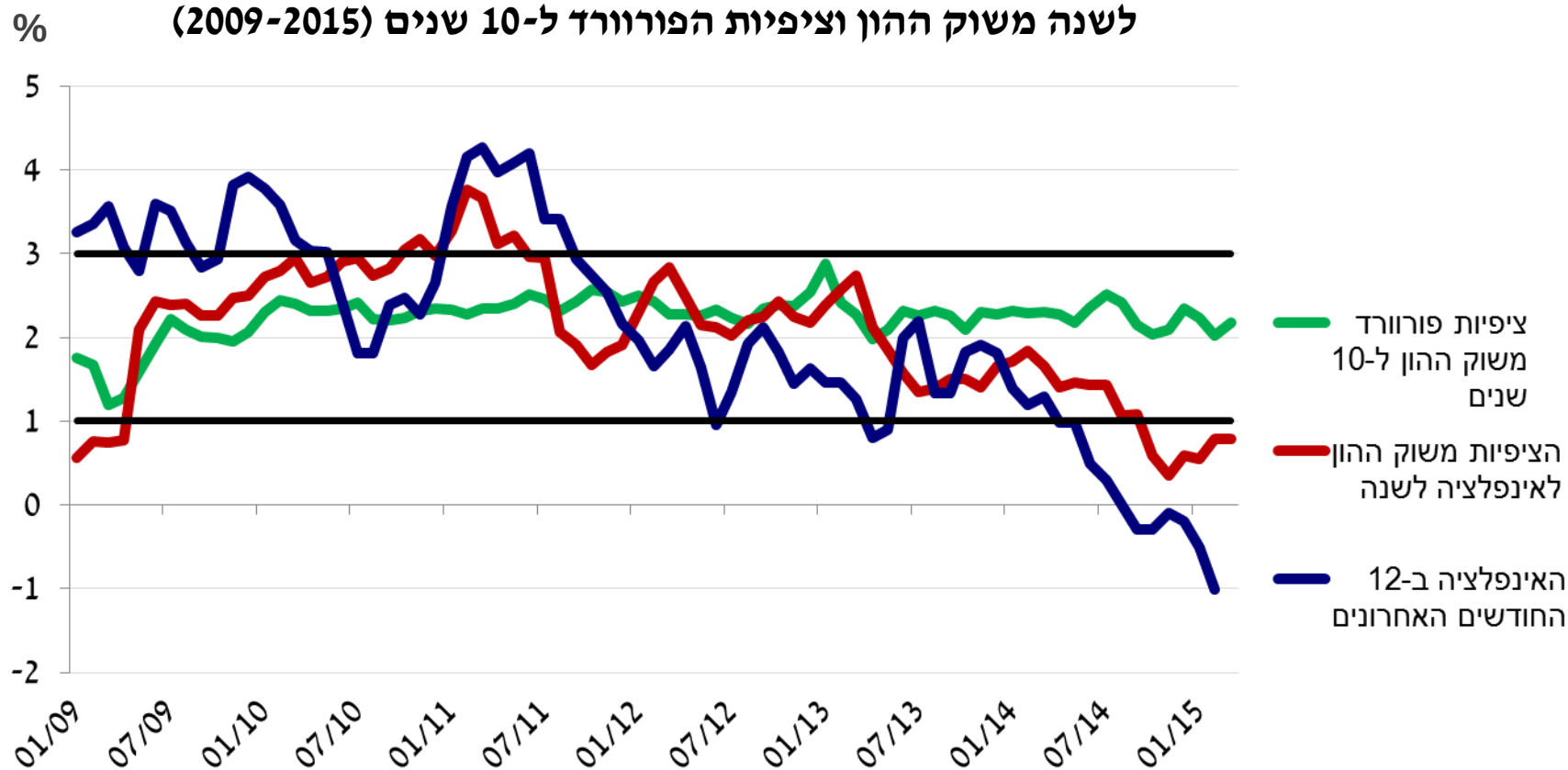

שערי הריבית של הבנקים המרכזיים
בהשוואה בינלאומית
(מרץ 2015)

האינפלציה בפועל והציפיות קצרות הטווח נמצאות מתחת ליעד, הציפיות ארוכות הטווח מעוגנות במרכז היעד

האינפלציה ב-12 החודשים האחרונים, הציפיות לאינפלציה
לשנה משוק ההון וציפיות הפורוורד ל-10 שנים (2009-2015)

יעד האינפלציה משמש כעוגן להסכמי שכר וחוזים אחרים

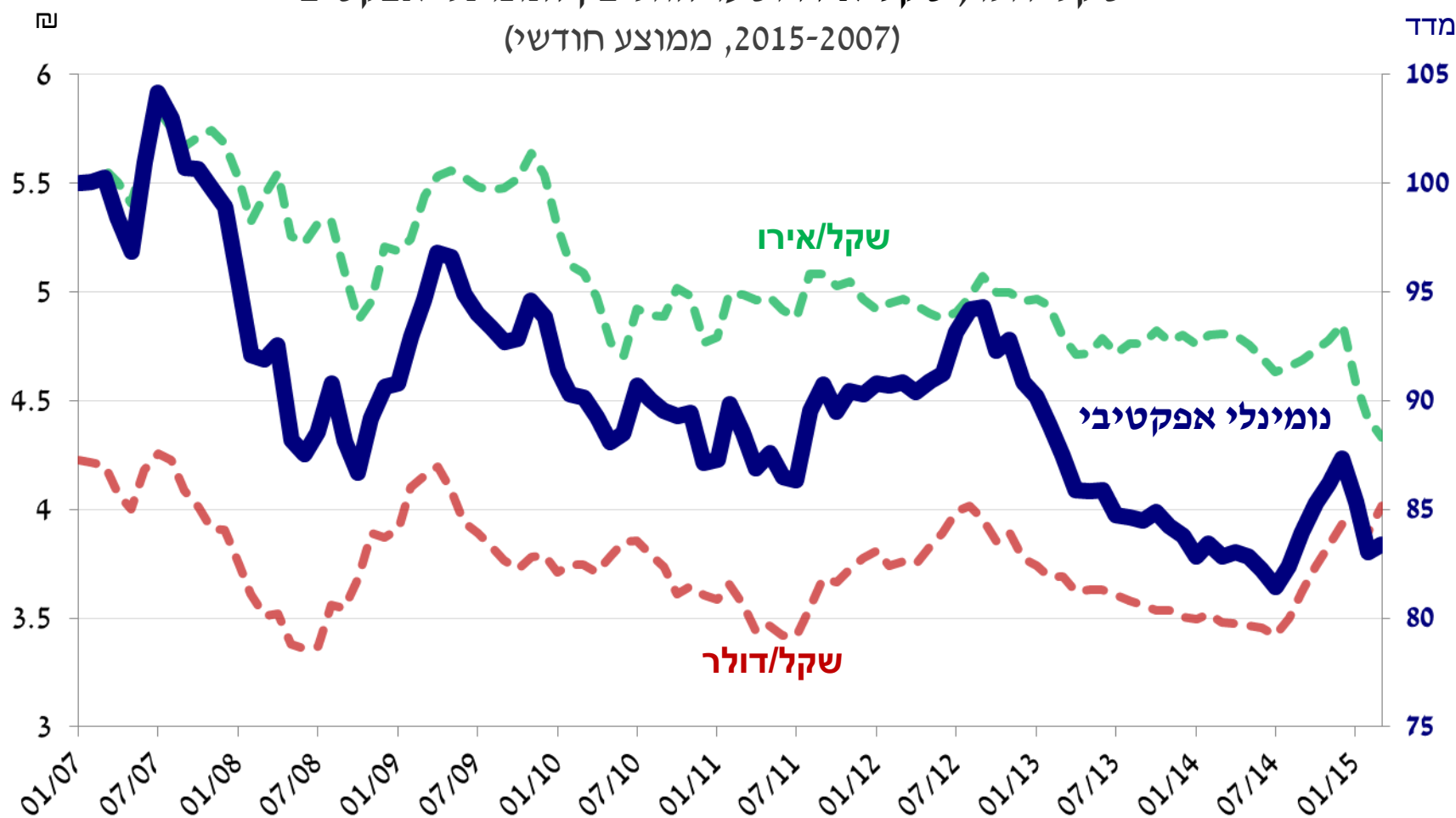
האינפלציה השנתית הממוצעת ושיעור השינוי בשכר למשרת שכיר
ישראלים במגזר העסקי, 1998-2014

שער החליפין הנומינלי אפקטיבי תנודתי בחודשים האחרונים על רקע מגמות מנוגדות בשער חליפין ביחס לדולר ולאירו

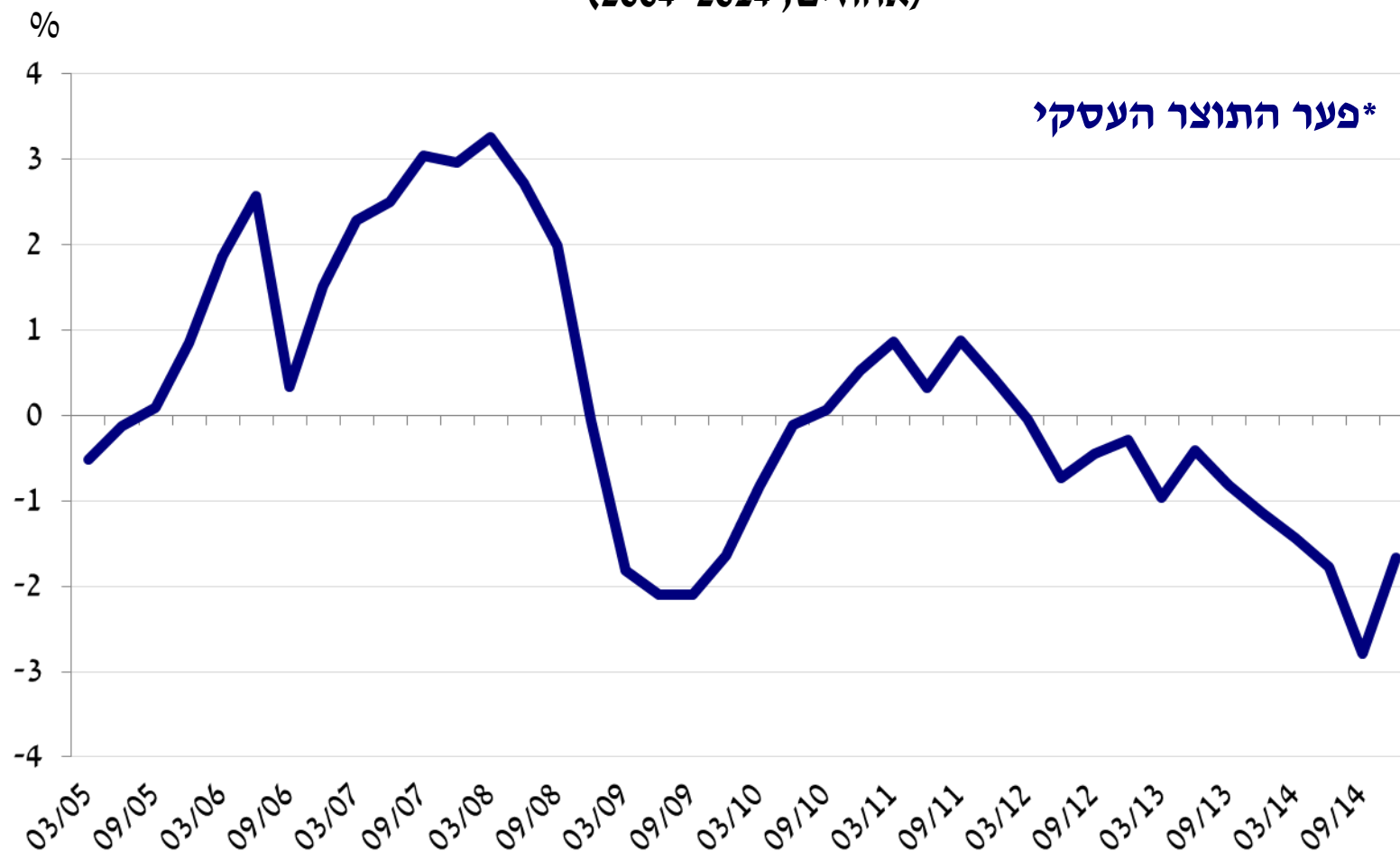
שקל-דולר, שקל-אירו ושער החליפין הנומינלי אפקטיבי

(ממוצע חודשי, 2007-2015)

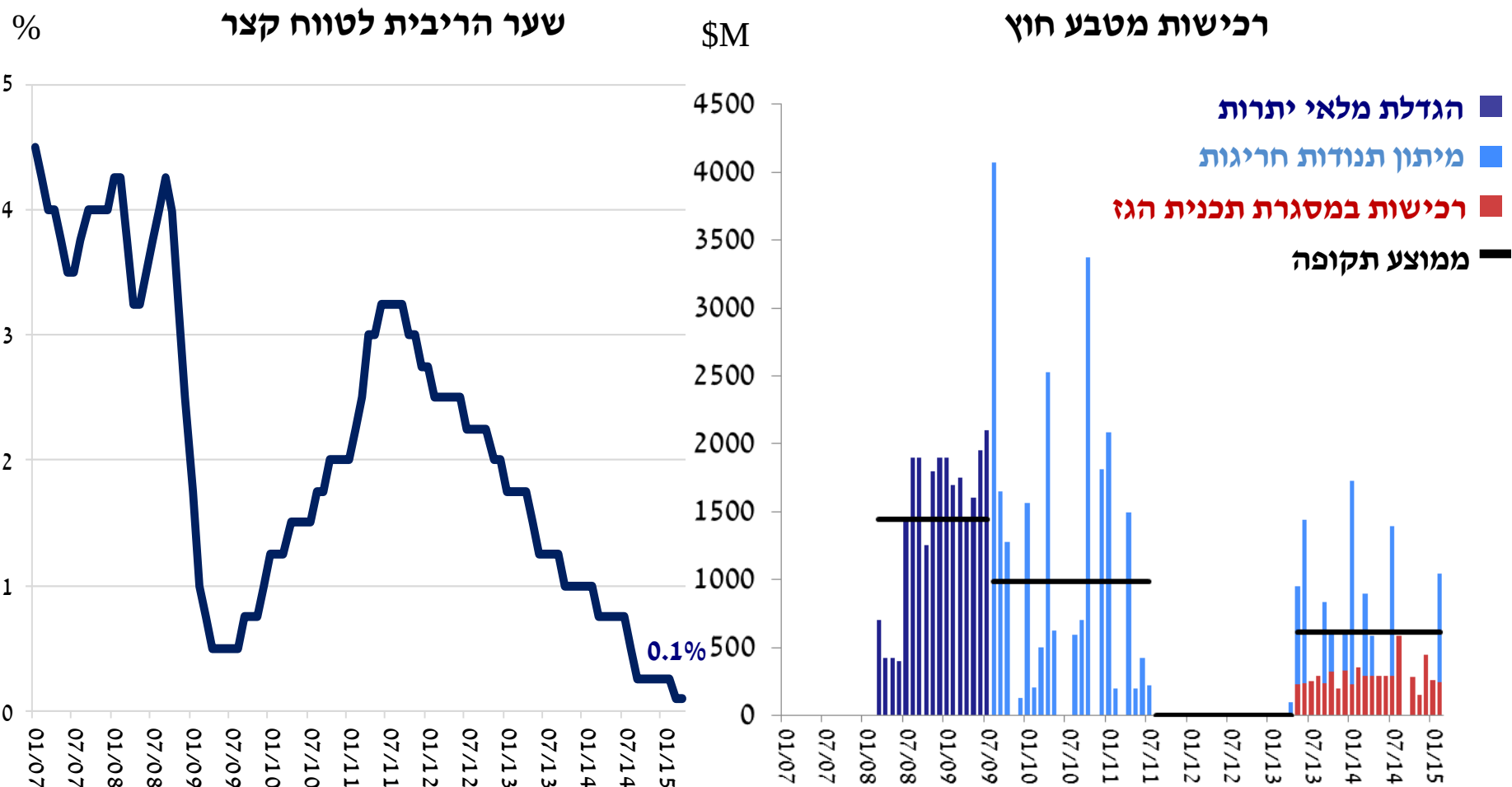
התוצר בפועל נמוך מהתוצר הפוטנציאלי

ההתפתחות הרבעונית של פער התוצר העסקי
(אחוזים, 2004-2014)

*סטייה (באחוזים) של התוצר בפועל מהתוצר הפוטנציאלי. תוצר פוטנציאלי מבוסס על גישת פונקציית ייצור.

בנק ישראל עושה שימוש במגוון כלי מדיניות בכדי להשיג את מטרותיו

אתגרים ומדיניות

אתגרי הממשלה החדשה: יעדים והמלצות מדיניות

I. הגברת קצב צמיחת פריון העבודה והעלאת כושר ההשתכרות

II. הורדת יוקר המחיה והגברת התחרות

III. הגדלת ההיצע בשוק הדיור

IV. ניהול מדיניות פיסקלית בהתחשב ב:

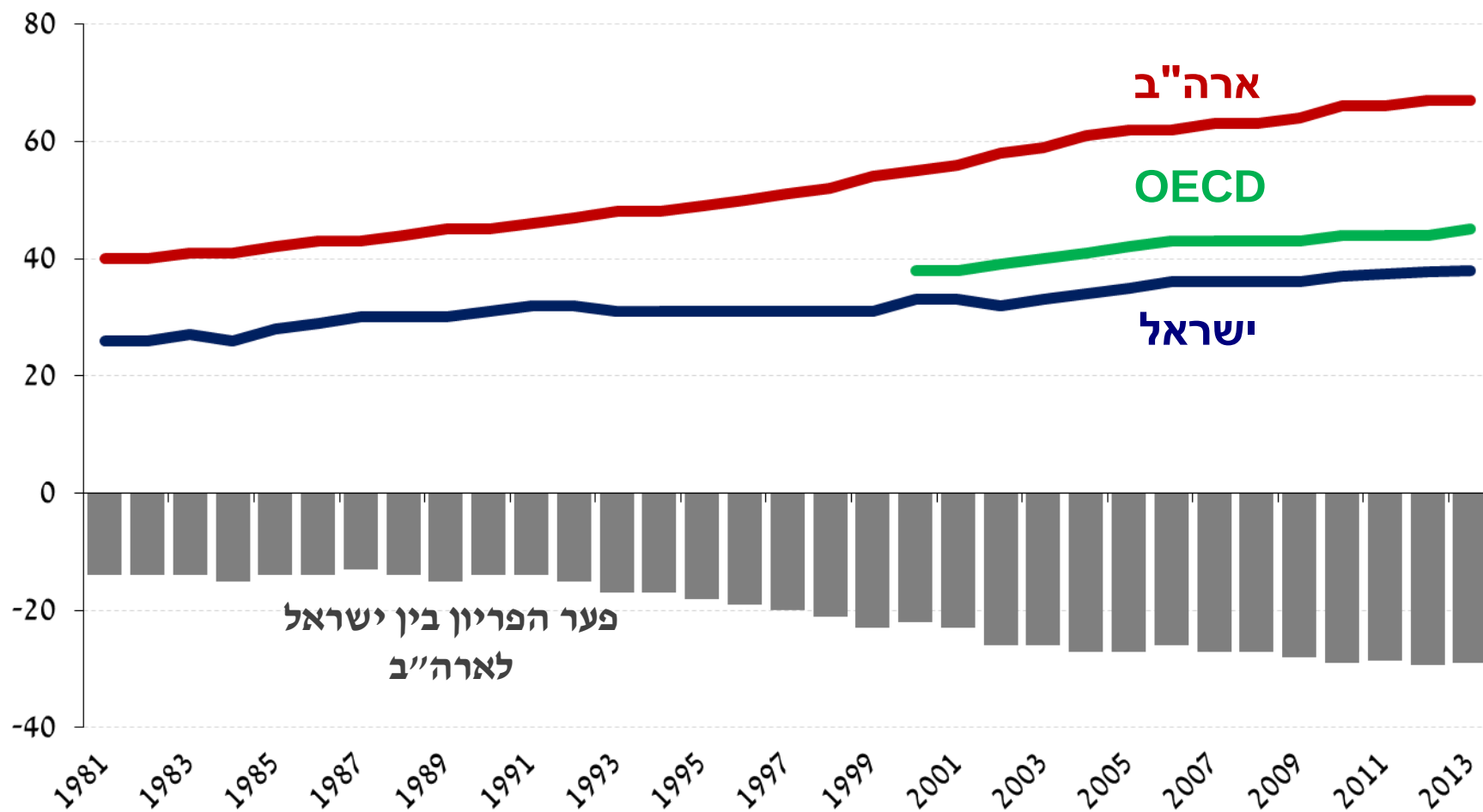
- נטל החוב
- הוצאה אזרחית נמוכה
- חוסר עקביות בתכניות הממשלה והכללים

V. הפחתת העוני ואי השוויון

**I. הגברת קצב צמיחת פריון
העבודה והעלאת כושר
ההשתכרות**

פריון העבודה נמוך יחסית והפער מול המדינות המפותחות איננו נסגר

הפריון בישראל, בארה"ב ובמדינות ה-OECD
(תוצר לשעת עבודה, 2013-1981, \$PPP, מחירי 2013)

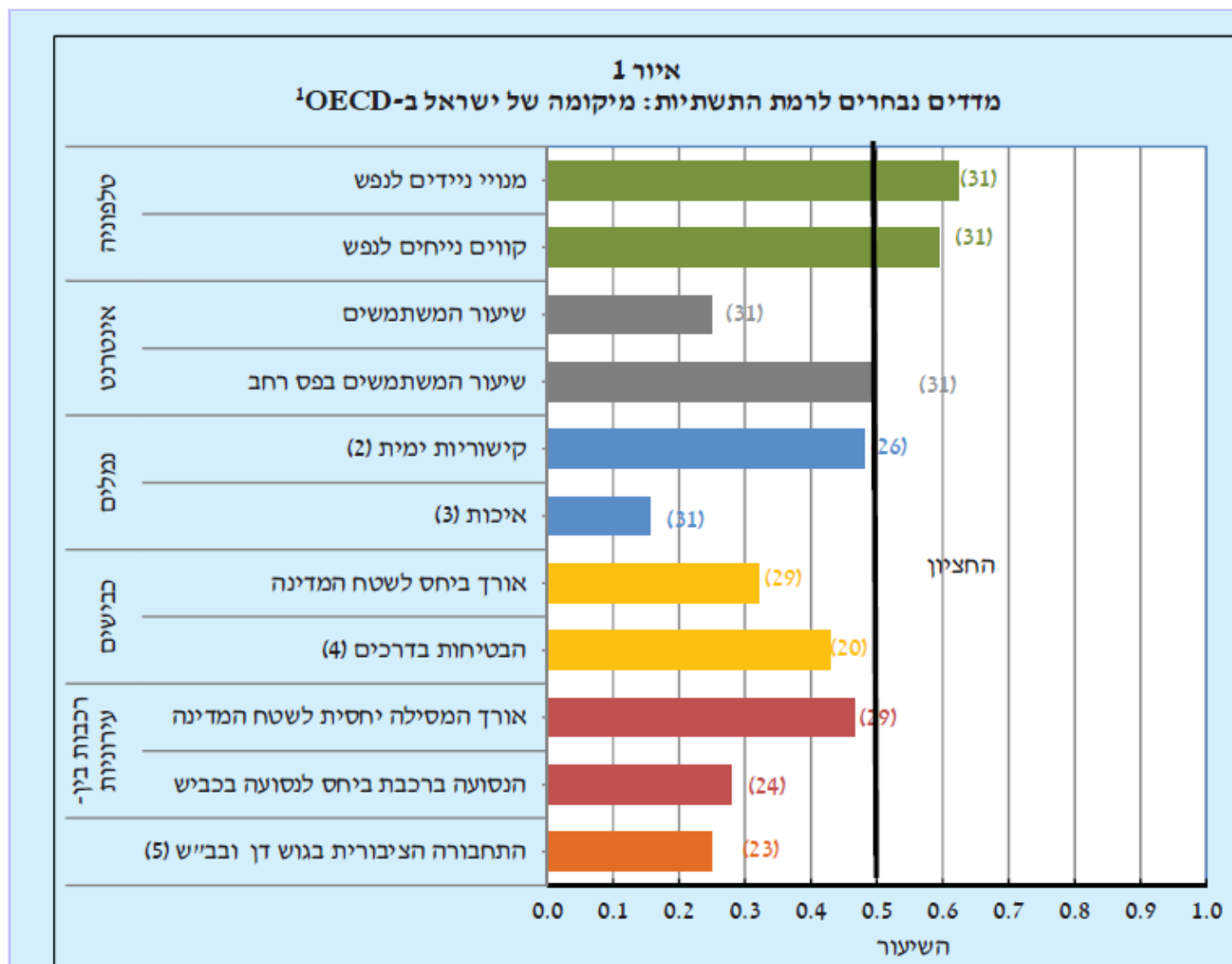
מקור : The conference board total economy database 2014

ההשקעה בתשתיות חיונית להעלאת הפריון

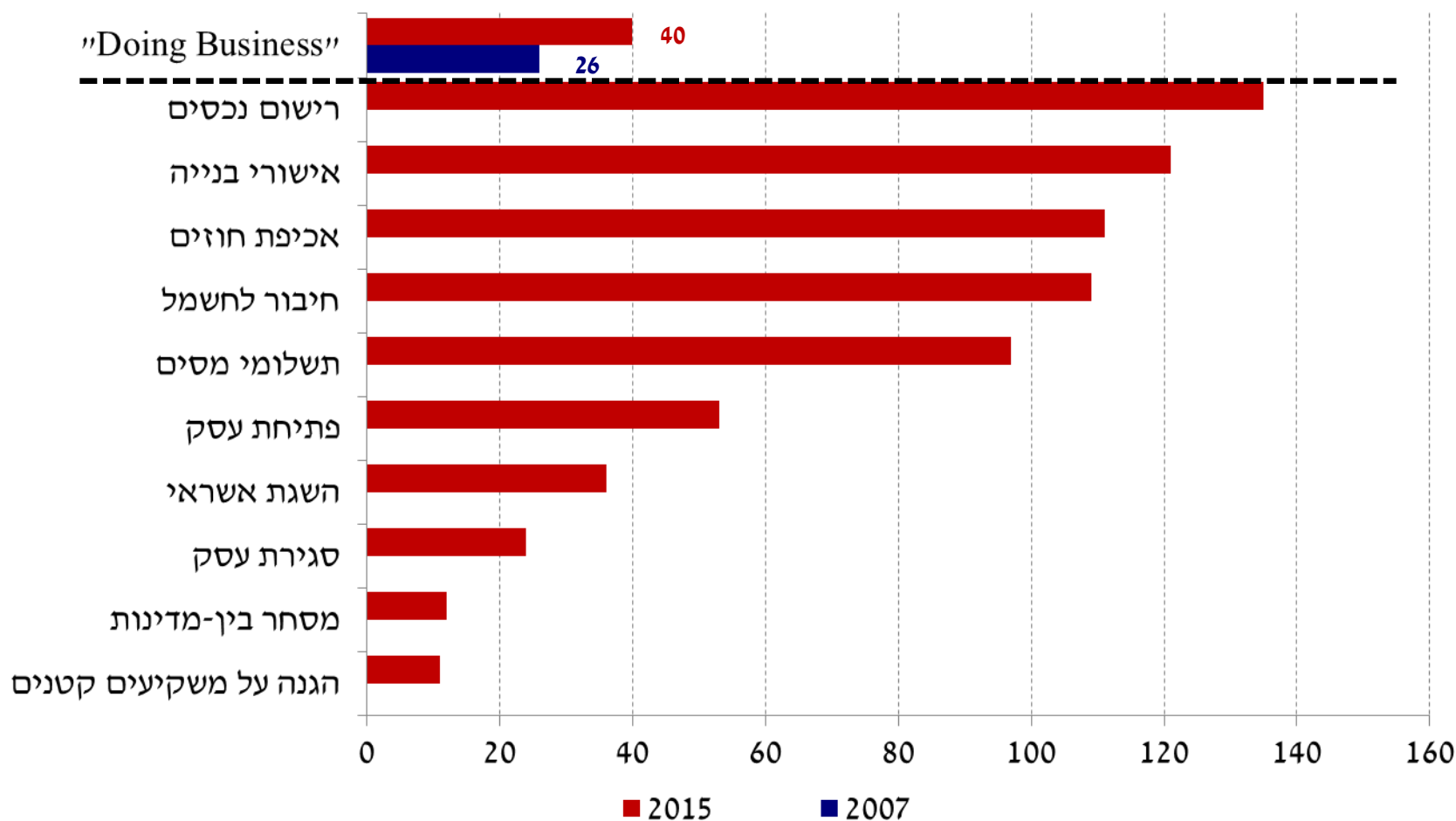
אומדן קרן המטבע הבין-לאומית:
עלייה של כ-1% תוצר בהשקעה
בפרויקטים של תשתית – במידה ואלו
נבחרים בקפידה ומבוצעים ביעילות –
צפויה להעלות את רמת התוצר ב-
0.4% בטווח המידי וב-1.5% לאחר
ארבע שנים

רמת התשתיות בישראל נמוכה בהשוואה למדינות ה-OECD

הבירוקרטיה בישראל מקשה על "עשיית עסקים"

מדד ה-"Doing Business"

* דירוג מתוך 185 מדינות. דירוג גבוה יותר משקף מצב שלילי יותר

מקור: Doing Business, 2007 & 2015

I. הגברת קצב צמיחת פירון העבודה והעלאת כושר ההשתכרות

✓ השקעה בתשתיות

(לדוגמה: תחבורה ציבורית, חיבור תעשיות לצנרת הגז הטבעי וכו')

✓ השקעה במו"פ וחדשנות (לא רק בהיי-טק)

✓ הסרת ביורוקרטיה מיותרת ורגולציה בלתי עקבית

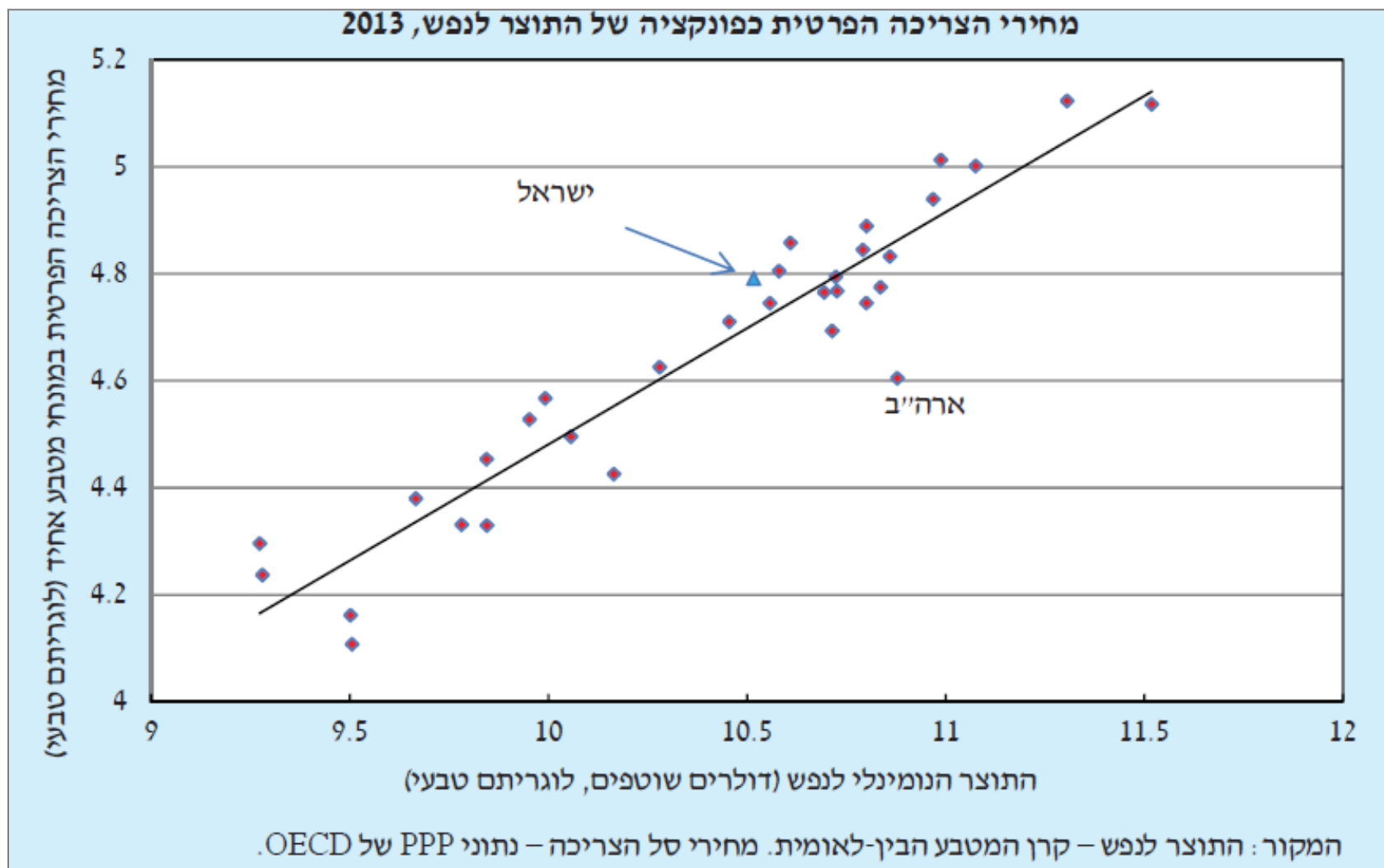
✓ חשיפה לתחרות מחו"ל כזרז להתייעלות וחדשנות

✓ חינוך והכשרה מקצועית וטכנולוגית

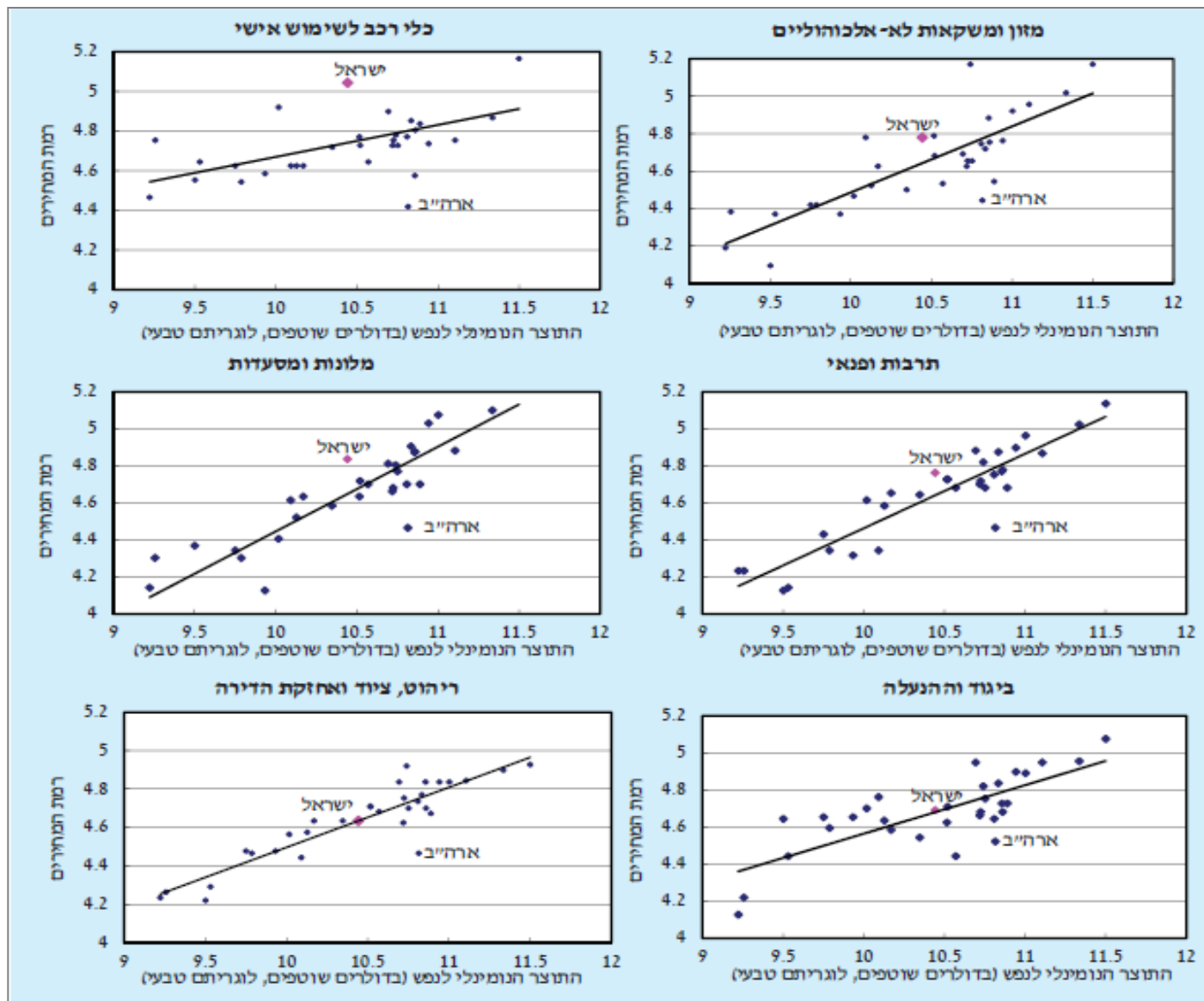
The background of the slide features a large, light blue watermark of the Bank of Israel logo. The logo is circular, with the words "BANK OF ISRAEL" in English and "בנק ישראל" in Hebrew around the perimeter. In the center is a menorah (candelabrum) with seven branches, and below it is a stylized olive branch.

II. הורדת יוקר המחיה והגברת התחרות

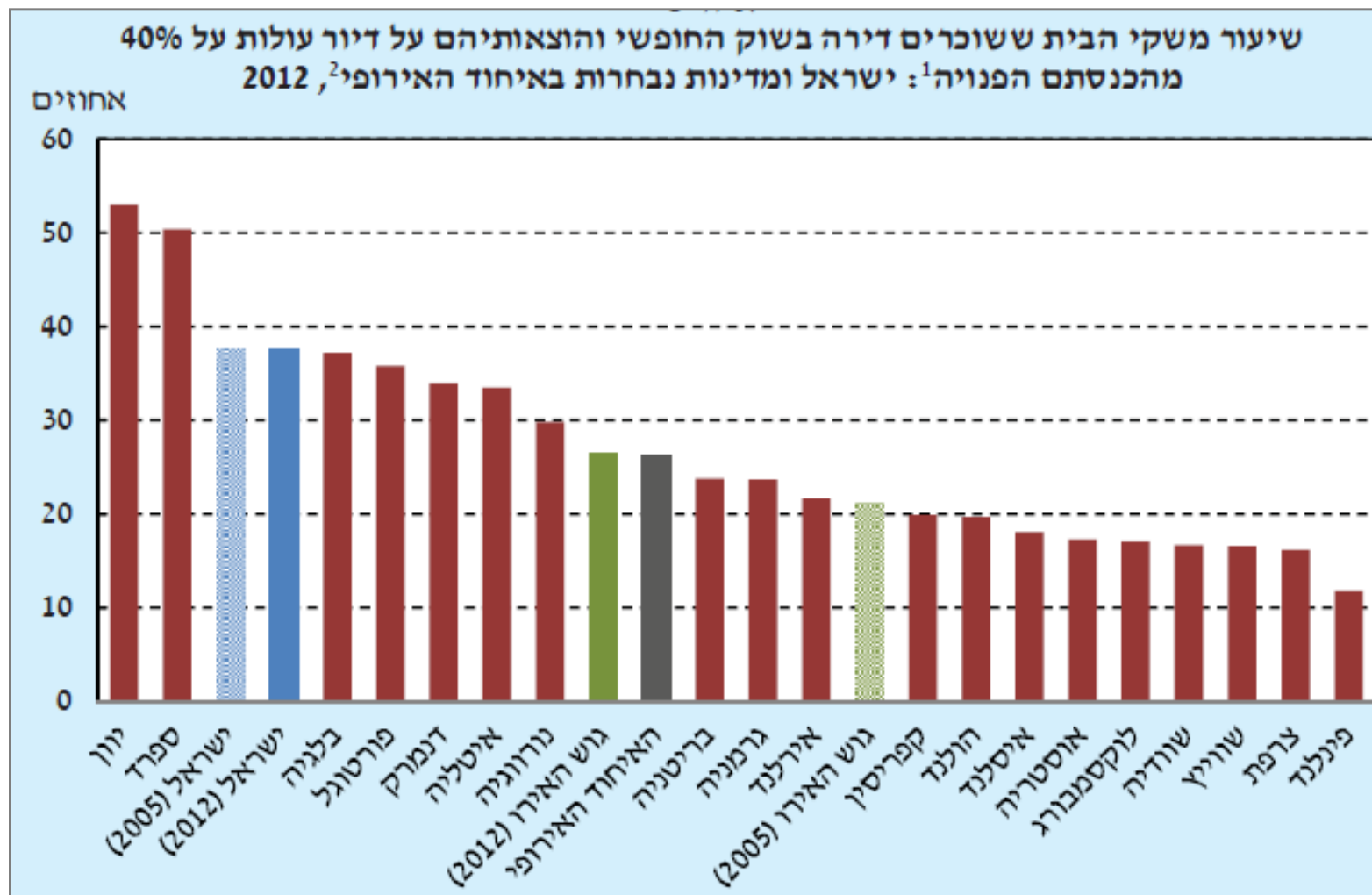
מחירי מוצרי הצריכה בישראל גבוהים במעט מהקשר הקיים בין רמת המחירים ורמת התוצר לנפש

בחלק מסעיפי מדד המחירים הפער משמעותי

הוצאה גבוהה על דיור בהשוואה למדינות מפותחות

II. הורדת יוקר המחיה והגברת התחרות

✓ העלאת הפריזון כבסיס להגדלת כושר ההשתכרות והכנסת משק הבית

✓ הגברת התחרות באמצעות:

- הסרת חסמים בפני כניסת שחקנים נוספים לשווקים
- הגברת התחרות בין השחקנים הקיימים
- חשיפה ליבוא

X מע"מ דיפרנציאלי

X פיקוח מחירים גורף

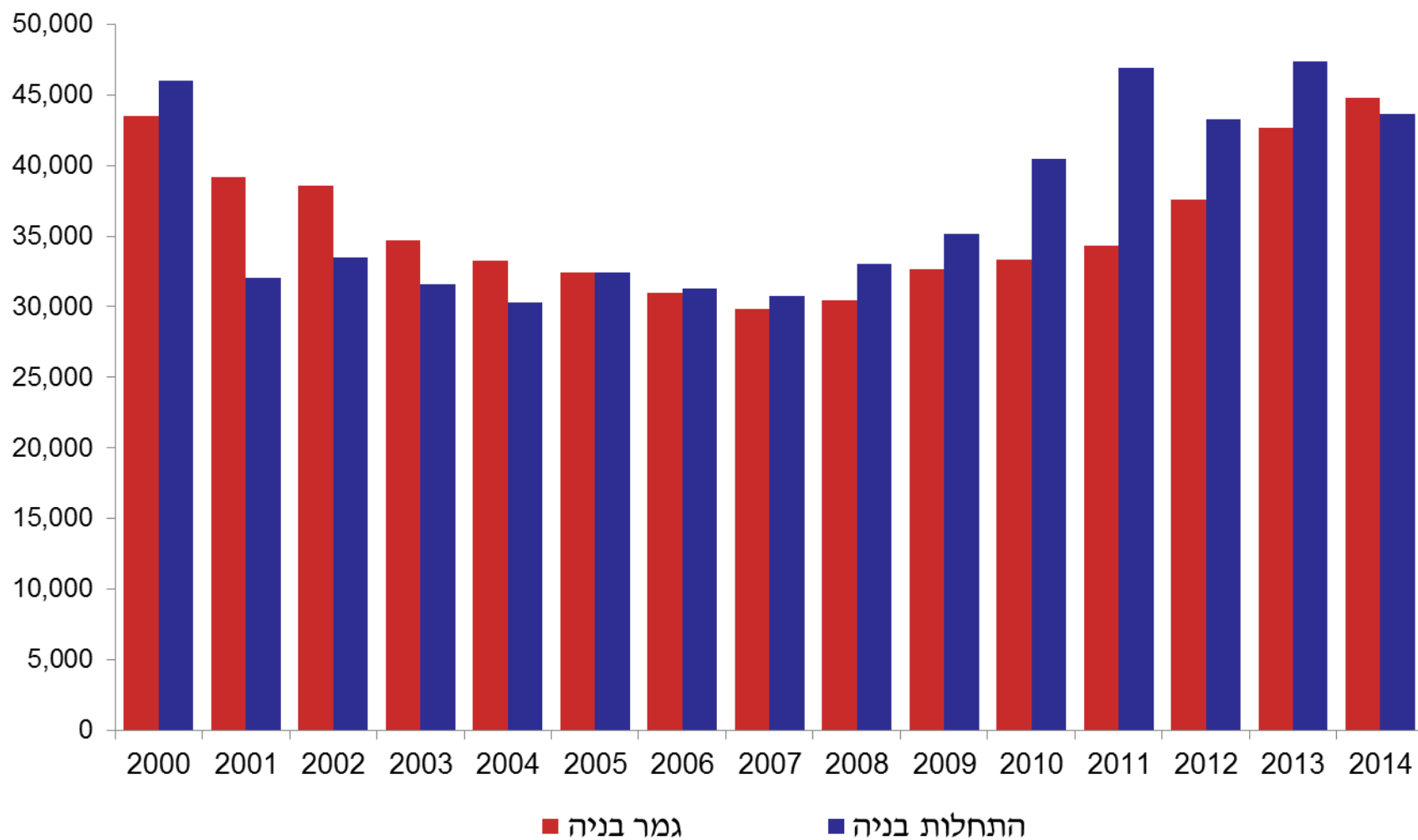
The background of the slide features a large, light blue watermark of the Bank of Israel logo. The logo is circular, with the words "BANK OF ISRAEL" in English and "בנק ישראל" in Hebrew around the perimeter. In the center is a menorah (candelabrum) with seven branches, and below it are several horizontal lines.

III. הגדלת ההיצע בשוק

הדיור

בשנים האחרונות חל גידול בהיצע, הכרחי שיישמר לאורך זמן

התחלות וגמר בניה
(2000-2014)

III. הגדלת ההיצע בשוק הדיור

✓ ציפוף באזור המרכז בין היתר באמצעות תמ"א 38 ופינוי ובינוי תוך מתן מענה לתשתיות; פינוי מחנות צה"ל

✓ הסרת החסמים לטובת האצה בהיקפי הבנייה ובפרט באזורי ביקוש:

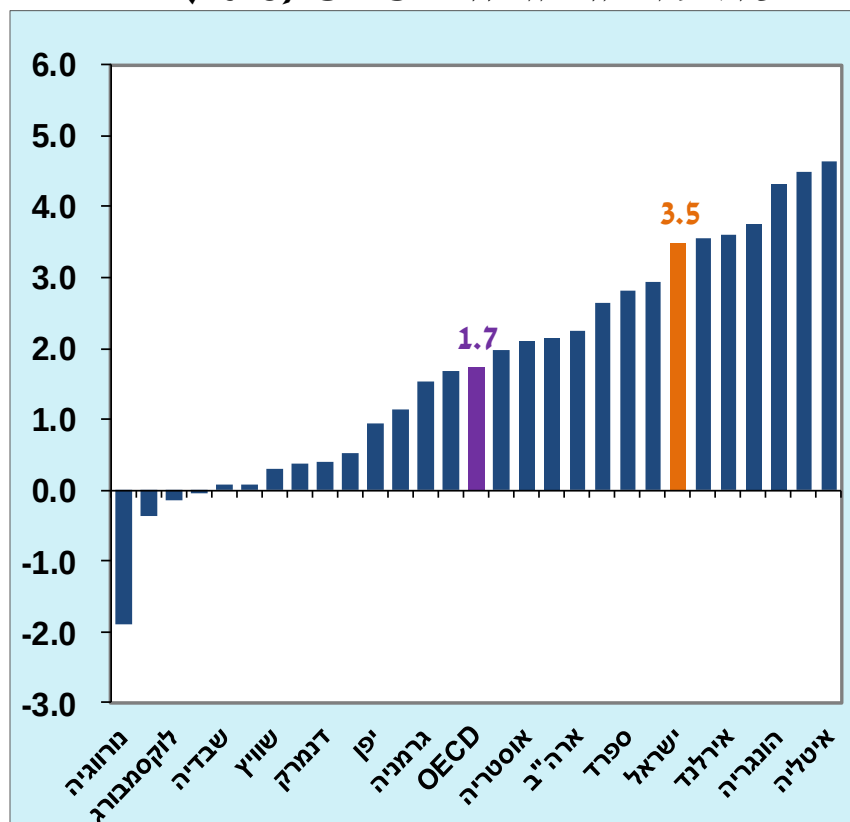
- תהליך ארוך משלב הייזום ועד לבניה בפועל
- בעיית התשתית
- תמריץ שלילי לרשויות המקומיות להגדלת ההיצע

X תכניות המגדילות את הביקוש מבלי להגדיל את ההיצע

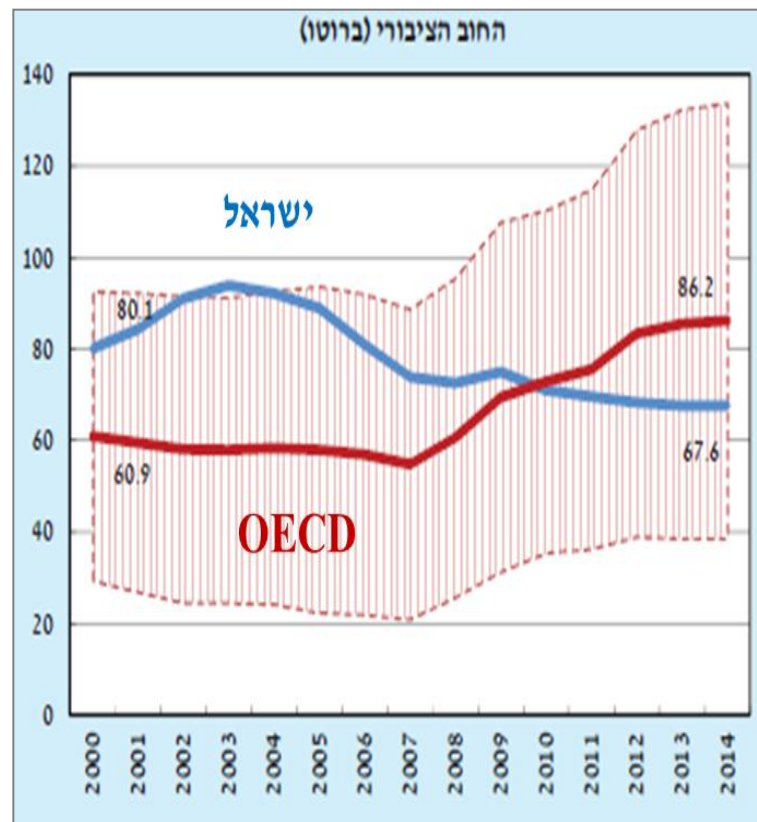
IV. ניהול מדיניות פסקלית

החוב הציבורי בישראל במגמת ירידה, בניגוד למגמה במדינות המפותחות; אולם תשלומי הריבית עדיין גבוהים

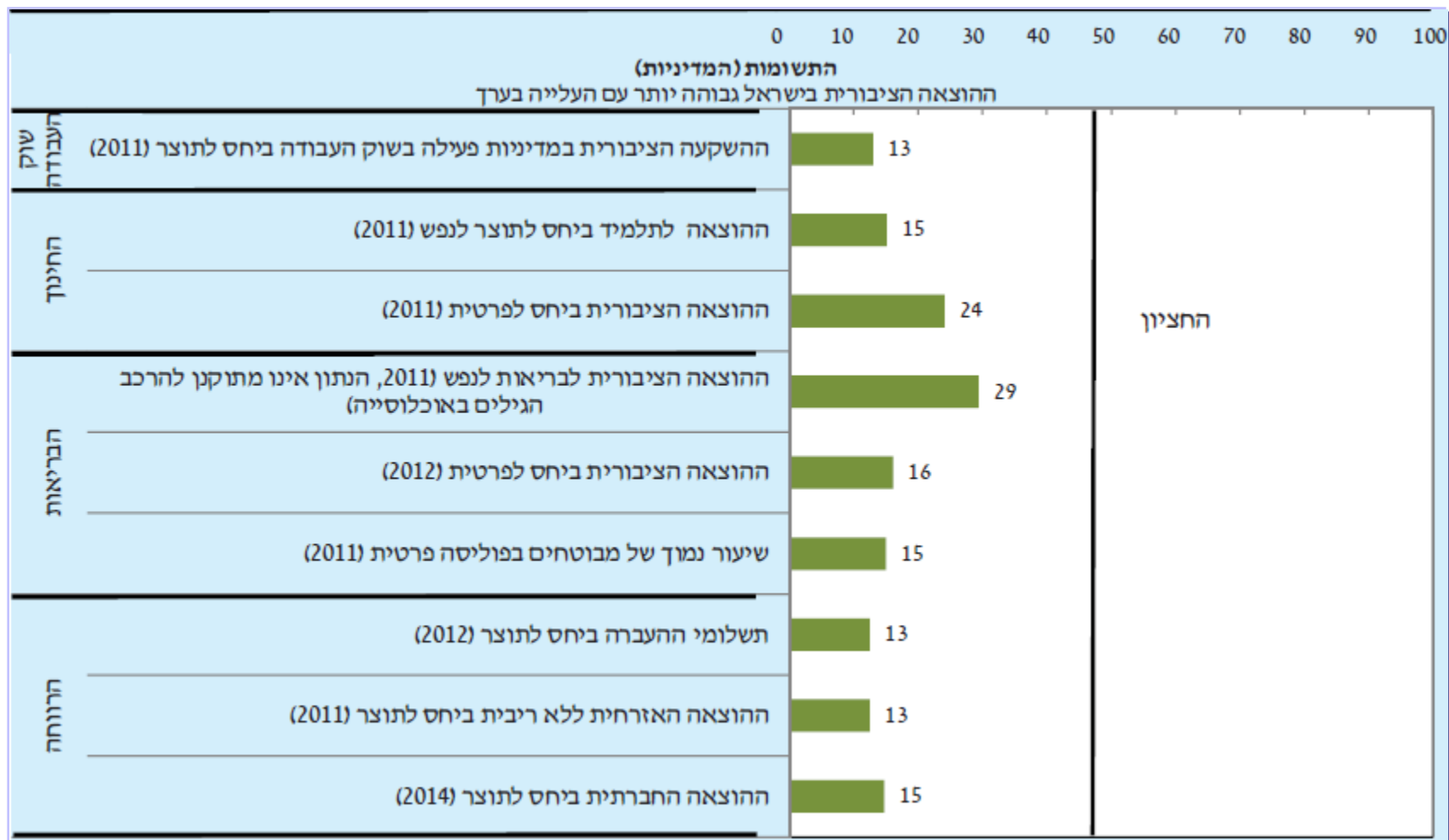
תשלומי הריבית של הממשלה
בישראל ובמדינות ה-OECD (2013)

החוב הציבורי בישראל וממוצע ה-OECD

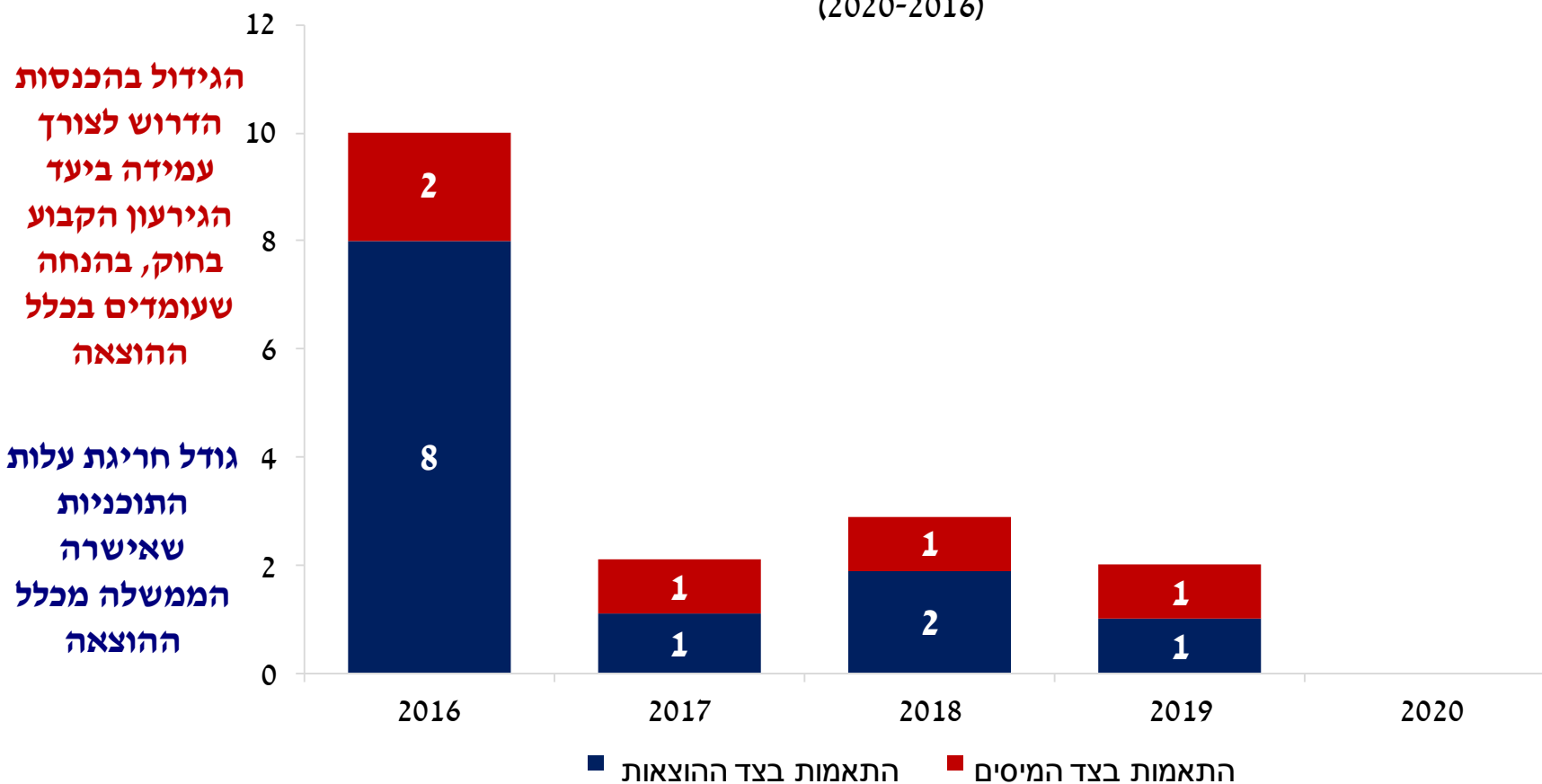
ההוצאה הציבורית האזרחית ובכלל זה לשירותי רווחה, חינוך ובריאות, נמוכה בהשוואה למדינות המפותחות

סך כל התכניות של הממשלה כרוכות בגידול בהוצאה, החורג מכלל ההוצאה

ההתאמה הנדרשת בכל שנה בצד ההוצאה ובצד ההכנסה
על מנת לעמוד בכלל ההוצאה ובתקרת הגרעון
(2020-2016)

מיליארדי ₪

IV. ניהול מדיניות פיסקלית הנותנת מענה לצרכים תוך המשך הפחתת החוב

✓ המשך הפחתת החוב, כדי לבסס את עמידות המשק ולהפחית את נטל תשלומי הריבית

✓ שימוש במנגנון המעקב ("נומרטור") להבטחת עקביות בין ההחלטות הפרטניות של הממשלה והכללים הפיסקליים

✓ במידה ותידרש הגדלה של תקציב הביטחון, יהיה על הממשלה לבחור בין צמצום השירותים החברתיים לבין הגדלת ההכנסות

✓ מתן מענה לצורך בשירותי הממשלה:

- שירותים ציבוריים וחברתיים
- השקעה בתשתיות
- פיתוח מנועי צמיחה

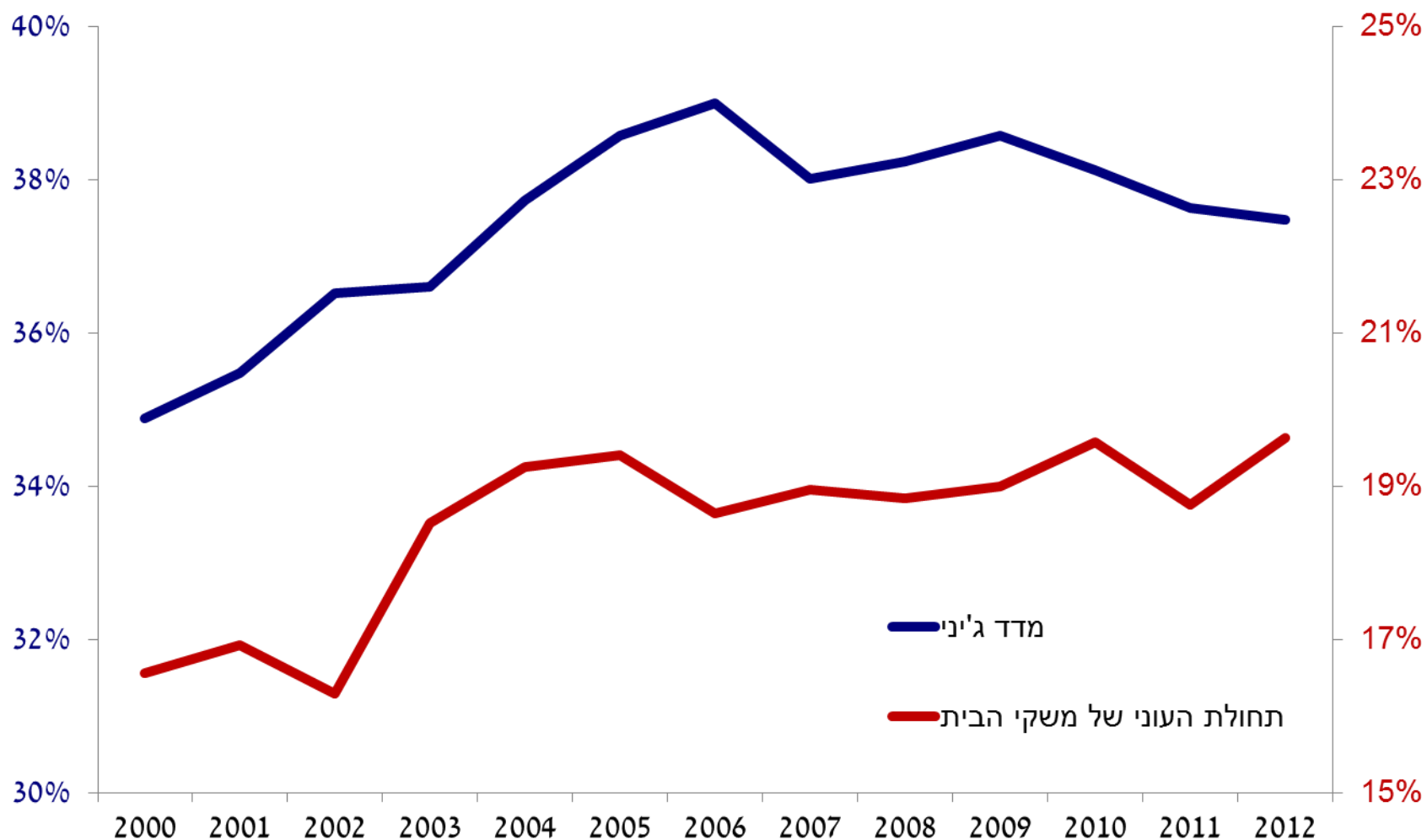
✓ התאמות בצד המיסים ובחינת מערך הפטורים על פי מבחן הצדקתם הכלכלית-חברתית

X סטייה ממתווה הפחתת החוב

The background of the slide features a large, light blue watermark of the Bank of Israel logo. The logo consists of a central menorah (candelabrum) with seven branches, set within a circular frame. The words "BANK OF ISRAEL" are written in English around the bottom half of the circle, and "בנק ישראל" is written in Hebrew around the top half. Horizontal lines radiate from the center of the logo.

V. הפחתת העוני ואי השוויון

תחולת העוני התייצבה ברמה גבוהה; אי השוויון יורד אך עדיין גבוה

מקור: דו"ח בנק ישראל 2014, סקר הוצאות משקי בית

V. הפחתת העוני ואי השוויון

✓ המשך הגדלת שיעור התעסוקה של נשים ערביות וגברים חרדים בשוק העבודה

✓ התאמת החינוך לשוק העבודה המודרני והכשרה מקצועית

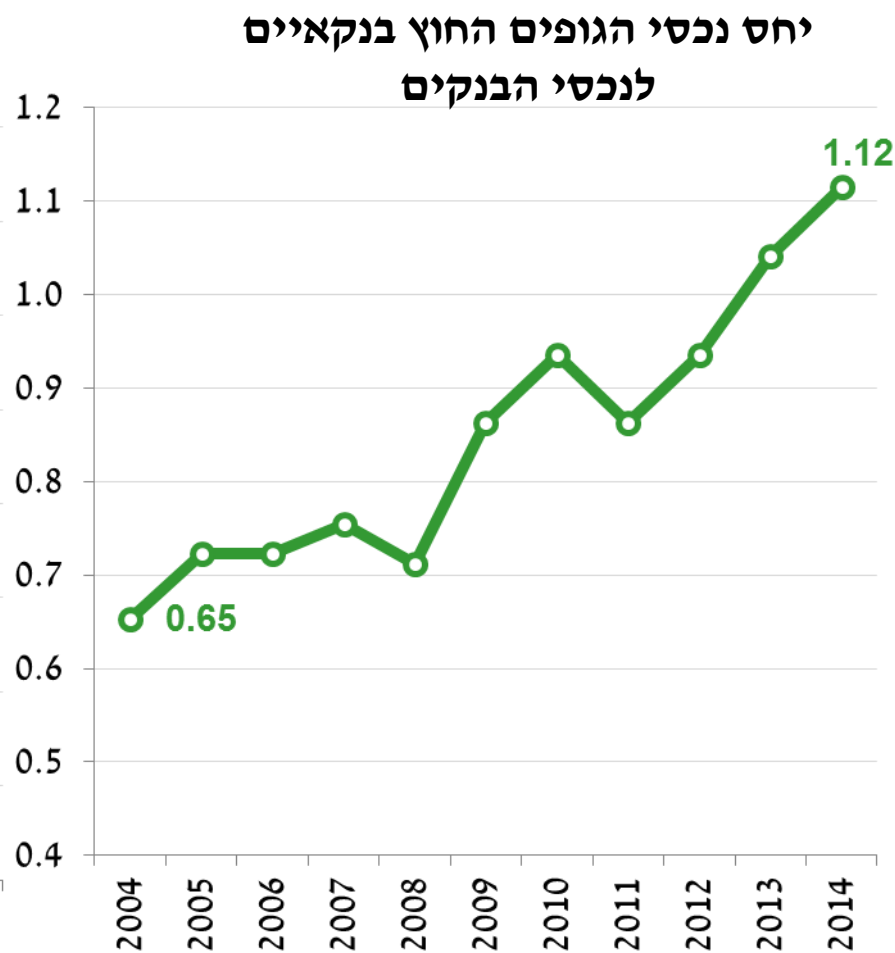
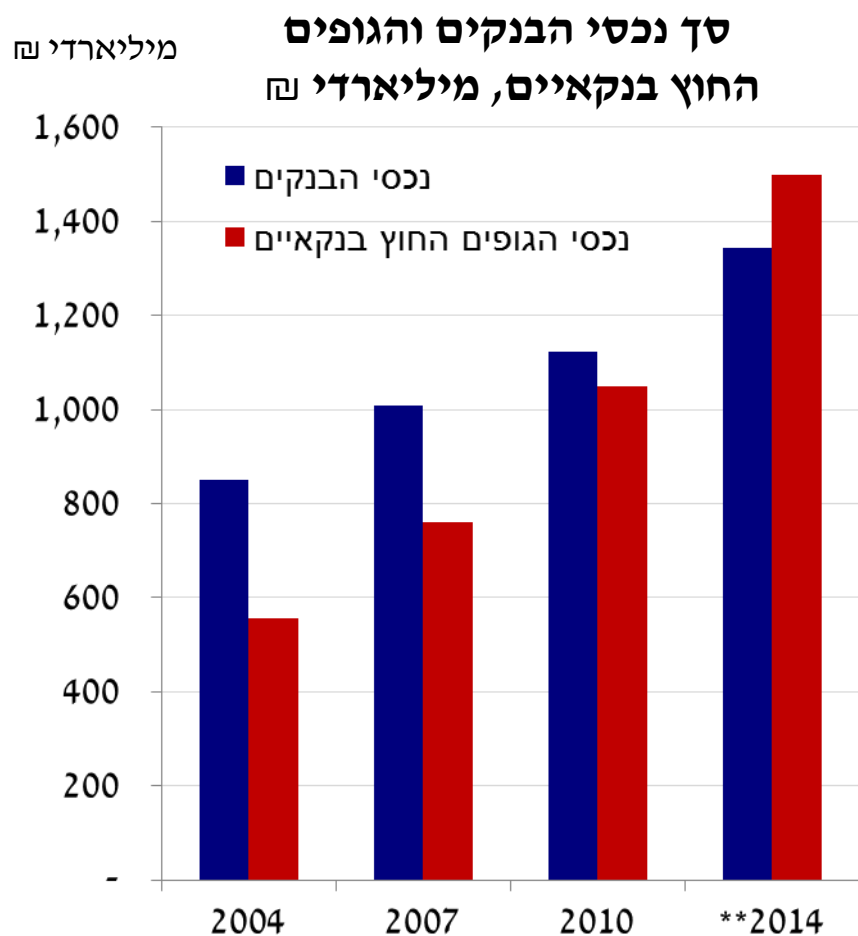
✓ אכיפת חוקי העבודה

✓ הרחבת תכנית מענק עבודה ("מס הכנסה שלילי")

✓ טיפול בסוגיית הדיור לאוכלוסיות חלשות

המערכת הפיננסית

החלק של הנכסים המנוהלים על ידי גופים חוץ בנקאיים* עלה בהתמדה

* הגופים המוסדיים כולל קרנות נאמנות
** נכסי הבנקים מתייחסים לנתוני ספטמבר 2014

שמירה על יציבות המערכת הפיננסית לצד הצורך להגביר את התחרות, ההוגנות והיעילות

1. הקמת ועדה ליציבות פיננסית
2. נעשתה כברת דרך לקידום התחרות בבנקים, חשוב להמשיך ולשפר היכן שנדרש
3. חשוב שהציבור הרחב יעשה שימוש בכלים שהועמדו לרשותו

✓ המשך צעדים להגברת שקיפות וזמינות המידע, חינוך פיננסי, ויצירת תשתית לתחרות

✓ ניתן לשקול תמיכה ממשלתית בכניסה של שחקנים חדשים

X הקמת גופים "נכים", או כאלו שיסכנו את כספי הלקוחות

הקמת ועדה ליציבות פיננסית

מטרת הוועדה:

מיסוד תיאום ושיתוף פעולה בין כלל רשויות הפיקוח הפיננסיות (המפקח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון, הממונה על מערכות תשלומים וסליקה והרשות לני"ע) והמייצבים (בנק ישראל ומשרד האוצר) במטרה **לזהות, למנוע ולהפחית** סיכונים מערכתיים.

תפקידי הוועדה:

- הגדרה, ניתוח, הערכה וניטור של סיכונים מערכתיים
- בדיקת סיכונים ושיפוט במערכת הפיננסית לשם זיהוי סיכונים מערכתיים והערכתם
- קידום חילופי מידע בין רשויות הפיקוח הפיננסיות ובינן לבין המייצבים
- שיפור התיאום ושיתוף הפעולה בין רשויות הפיקוח הפיננסיות והמייצבים בניתוח, הערכה, פיתוח והפעלה של כלים ושיטות למניעה של סיכונים מערכתיים והפחתתם
- התראה כאשר סיכון מערכתי עשוי להוות סיכון מהותי
- המלצה על צעדים למניעה או להפחתה של סיכונים מערכתיים מזוהים
- מעקב אחר הפעולות שננקטו בעקבות ההתראות ואחר יישום ההמלצות ("אמץ או גלה")

סיכום

- מצב המשק הישראלי בהחלט טוב, כפי שמצביעים נתוני המאקרו העדכניים
- ניצבים בפנינו אתגרים רבים שביכולתנו להתמודד איתם כפי שכבר נעשה בעבר
- יש לקדם תכניות ארוכות טווח לשימור היתרונות היחסיים של המשק, שיביאו לצמיחה שתטיב עם כלל האוכלוסייה
- אני משוכנעת שהממשלה החדשה תלמד את המלצותינו ותשכיל ליישמן בהתאם לסדרי העדיפויות שלה
- בנק ישראל, כתמיד, יעמוד לצד הממשלה בכדי לסייע בכלים המקצועיים ובניסיון העומד לרשותו

תודה